

**SHORT
CUT**

**MALE PŘIBĚHY
VELKÁ TÉMATA**

PLÁN LEKCE

Autorem lekce je:
**Centrum Edukacji
Obywatelskiej
(Polsko)**

NÁZEV: Černá ovce

DOPORUČENÝ VĚK: 15–17 let

DÉLKA:

- Cvičení 1 – 45 min.
- Cvičení 2 – 10 min.
- Cvičení 3 – 30 min.
- Domácí úkol – 30–60 min.

CÍLE: Zjistit, jak působí chování skupiny na jednotlivce. Zamyslet se nad potřebou příslušnosti k určité skupině a zároveň zachování si vlastní identity.

Žáci:

- se zamýšlejí nad důsledky podlehnutí požadavkům určité skupiny
- si osvojují konstruktivní způsoby, jak si poradit s tlakem vrstevníků
- posilují vlastní pocity sebedůvěry a rozvíjejí sebevědomí

POMŮCKY:

- **PRACOVNÍ LISTY 1–3** (do každé skupiny jeden)
- velké archy papíru
- fixy nebo kreslicí potřeby
- tabule/flipchart

POSTUP:

CVIČENÍ 1 – Barvy a emoce

1. Žáky stručně uvedeme do tématu lekce. Před projekcí zdůrazníme, že hlavním hrdinou snímku, nominovaného v roce 2019 na Oscara v kategorii nejlepší krátkometrážní dokumentární film, je mladý muž jménem Cornelius Walker. Poté, co se přestěhuje do jiného města, se potýká s velkými předsudky. Proto učiní zásadní rozhodnutí týkající se vlastní identity. Vyzveme žáky, aby během sledování věnovali pozornost barevnému provedení filmu.
2. Následuje **projekce filmu**.
3. Požádáme žáky, aby se podělili o své první dojmy. Ptáme se jich: *Jaké emoce ve vás film vyvolal? Co vás v souvislosti s filmem napadá?* Vyzveme je, aby se snažili ilustrovat své dojmy z filmu za pomoci určité barvy dle svého výběru. Ptáme se: *Jaká barva nejlépe vyjadřuje vaše pocity? Černá, zelená nebo třeba růžová?* Provedeme stručné shrnutí – ověření obecných dojmů po zhlédnutí filmu, sondování názorů, moderovaná diskuse.
4. Je zjevné, že za pomoci barev lze snadno vyjádřit vlastní emoce. Ptáme se žáků: *Hraje barevné provedení významnou roli ve zhlédnutém filmu?* Za tímto účelem je rozdělíme do skupin po 3–4 žácích a rozdáme jim **PRACOVNÍ LIST 1**. Požádáme je, aby se společně zamysleli nad tím, co o emocích hlavního hrdiny vypovídá barevná paleta, kterou zvolili filmoví tvůrci. Ptáme se: *Jaké asociace vyvolávají hnědé odstíny a teplé barvy? Jaké asociace naopak modré odstíny a studené barvy?*

CVIČENÍ 2 – Potřeba zapadnout do skupiny

1. V úvodu se ptáme žáků: *K čemu odkazuje název filmu Black Sheep (Černá ovce)?* Název lze interpretovat různými způsoby: na jedné straně odkazuje k barvě pleti hlavního hrdiny, na druhé straně jde o označení člověka, který ostatním přináší jen ostudu a nebývá v dané společnosti vítán.
2. Sdělíme žákům, že za pomoci filmu probereme téma příslušnosti k určité skupině a důsledků, které to může mít. Zároveň zjistíme způsoby, jak si poradit s nátlakem ze strany ostatních členů skupiny a zachovat si tak vlastní identitu. Zaměříme se také na potřeby, které stály za jednáním hlavního hrdiny a za jeho motivací přidat se ke skupině složené z rasistů.
3. Rozložíme na podlaze (nebo přilepíme doprostřed tabule) seznam potřeb (**PRACOVNÍ LIST 2**). Požádáme žáky, aby si krátce promysleli, jaké potřeby chtěl uspokojit hrdina filmu tím, že se ostatním snažil zalíbit.
4. Dále na jednu stranu tabule napíšeme znaménko „plus“ (+), kam budeme psát potřeby, které podle žáků stály za přidáním se ke skupině. Poté na opačnou stranu tabule napíšeme znaménko „mínus“ (-), kam budeme psát potřeby, kterých se podle žáků musel hrdina filmu naopak vzdát, když se rozhodl, že se k této skupině přidá. Následně je vyzveme, aby se nad oběma výčty zamysleli. Ptáme se: *Co musel hlavní hrdina udělat, aby zapadl do skupiny? Čeho se musel vzdát? Co naopak získal?*

CVIČENÍ 3 – Alternativní scénáře

1. Na úvod sdělíme žákům, že se budeme věnovat důsledkům, jaké s sebou mohou přinášet snahy přizpůsobit se skupině za každou cenu a zároveň metodám vzepření se nátlaku členů skupiny.
2. Rozdělíme třídu na čtyři malé skupiny dle libovolného klíče. Pověsíme na tabuli fotografie s portrétem hlavního hrdiny – první v náctiletém věku a druhou jako dospělého člověka, který vypráví svůj životní příběh (**PRACOVNÍ LIST 1**). Každá skupina bude mít za úkol prodiskutovat, co se mohlo hrdinovi stát v mezidobí, které od sebe dělí tyto dvě fotografie, a co způsobilo, že z chlapce, který se za každou cenu snažil dostat do skupiny složené z rasistů, se náhle stal muž, který přestal předstírat, že je někým jiným. Požádáme žáky, aby uskutečnili stručný brainstorming ohledně Corneliova jednání, jeho pocitů, myšlenek, lidí, kteří byli přítomni v jeho životě, jejich jednání, reakcí, zda se objevila pomoc ze strany nějakých institucí a jaká byla jejich role.
3. Následně rozdáme do každé skupiny velký arch papíru. Vyzveme žáky, aby vytvořili heslovitě a v bodech miniscénář Corneliova vývoje. Každá skupina pak prezentuje své postřehy ostatním žákům ve třídě.
4. Rozdáme do každé skupiny černobílou skicu se dvěma záběry z filmu (**PRACOVNÍ LIST 3**) a kreslicí potřeby k vybarvování. Požádáme je, aby každý tým vytvořil vlastní *moodboard* (omalovánku), který má za úkol ilustrovat emoční rozpoložení hlavního hrdiny. *Jak se asi cítil Cornelius v daném okamžiku svého života? Jaké barvy nejlépe vystihují jeho pocity? Jaká barevná škála symbolizuje jeho rozpoložení?* Po splnění cvičení požádáme žáky, aby prezentovali ostatním skupinám výsledky své práce.

5. Po ukončení prezentací jednotlivých skupin vyzveme žáky k zamyšlení a ptáme se jich:
  - *Který scénář je nejoptimističtější a je spojen s nejmenšími psychickými nároky na hrdinu?*
  - *Který scénář je nejpesimističtější a je spojen s nejtěžšími psychickými újmami hrdiny?*
  - *Který scénář vám připadá nejpravděpodobnější?*
6. Na závěr s žáky zjišťujeme, jaké konstruktivní metody na zvládnutí nátlaku členů skupiny se objevily ve scénářích. Vyjmenujeme veškeré způsoby, o nichž se žáci zmíní. Ptáme se:
  - *Co ještě pomáhá, abychom nepodléhali negativním vlivům skupiny?*
  - *Kde bychom mohli v podobné situaci ve vlastním okolí vyhledat pomoc?*

Poznámka: Doplníme odpovědi žáků o další metody, o kterých se nezmíní – například navazování spojení, vyhledání emocionální a věcné podpory, psychologické či pedagogické pomoci nebo tísňové linky pro děti a mládež.

DOMÁCÍ ÚKOL – Kruh mých rezerv

5. Sdělíme žákům, že mezi důležité činitele, které nás chrání před propadnutím vlivu skupiny a které napomáhají zachování vlastních hodnot a věrnosti vlastním cílům, je vědomí vlastního potenciálu a rezerv. Ptáme se jich: *Co patří mezi vaše osobní rezervy?*
6. Poté rozdáme každému žákovi takzvaný Kruh osobních rezerv (**PRACOVNÍ LIST 4**) a požádáme je, aby ho každý sám doma vyplnil. Vysvětlíme žákům význam jednotlivých hesel za pomoci příkladů.
7. Během další vyučovací hodiny probereme s žáky výsledky jejich práce. Ptáme se jich: *Byl to pro vás jednoduchý úkol? Jaké pocity jste zažívali během plnění úkolu? Objevili jste pro sebe něco nového? Potřebujete zjistit něco více? Například zjistit informace o tématu asertivita, komunikace, budování sebedůvěry, směřování k cílům?*

PŘÍLOHY

PRACOVNÍ LIST 1 – Scény s mobilem

Fotografie dospívajícího a dospělého Cornelia Walkera.

1.

2.

PRACOVNÍ LIST 2 – Seznam potřeb

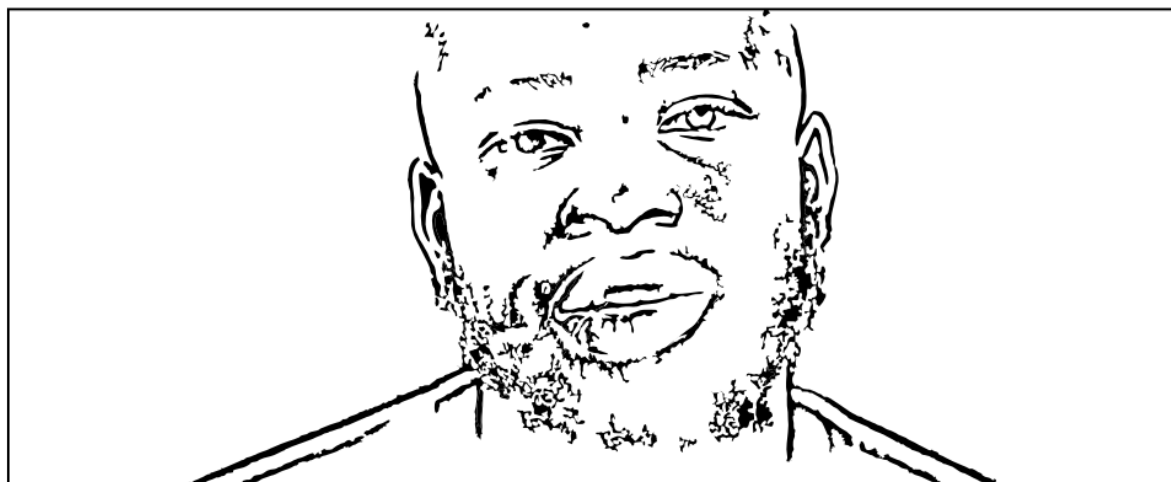
DUŠEVNÍ POHODA	LÁSKA
BEZPEČÍ	ÚCTA
UZNÁNÍ	BÝT POVŠIMNUT/A
VYJÁDŘENÍ SEBE SAMA	PŘIJETÍ
PŘÁTELSTVÍ	INTEGRITA
KRÁSA	KREATIVITA
ROZVOJ	BÝT POCHOPEN/A
AUTENTIČNOST	SPOLEČENSTVÍ
ZÁBAVA	BÝT DŮLEŽITÝ/DŮLEŽITÁ
ROVNOST	SVOBODA
MÍT VLIV	SPOLUPRÁCE
UPŘÍMNOST	DŮVĚRA
VYROVNANOST, HARMONIE	SOUNÁLEŽITOST
HUMOR	ODPOČINEK
KLID	EFEKTIVITA
INSPIRACE	VDĚK
RELAX	SPRAVEDLNOST
AUTONOMIE	AKCESCHOPNOST

PRACOVNÍ LIST 3

1.

2.

PRACOVNÍ LIST 4 – Kruh mých rezerv

